

Tres:
(C. C. Clausen.)
Spelsingfont.)
(1915.)

Helsingfors.

Norden for Salutorget ligger Senatstorget, Centret for det officielle Finland, omgivet som det er af offentlige Bygninger, repræsenterende Regeringsmagten, Lærdommen og Kirken.

Paa Østsiden beherskes det af *Senatshusets* vældige Façade, 200 m lang. Det er opført 1822 af den tyske Arkitekt C. L. Engel (født i Berlin 1778, død i Helsingfors 1840), som for Helsingfors har spillet en lignende Rolle som C. F. Hansen i forrige Aarhundredes Begyndelse for Kjøbenhavn, dog større i Stilen og mere opfindsom end sin danske Samtidige. Bygningen, der fylder Rummet mellem fire Gader, huser i det væsentlige Ruslands Centraladministration. Bag Senatshuset ligger *Ridderhuset*, opført af Finlands Ridderskab og Adel 1858—61. I dets med Adelen Vaabenskjolde smykkede Sal mødtes under Finlands tidligere stænderdelte Repræsentation Adelen.

Genboen paa Torvets vestlige Side er Universitetsbygningen, ogsaa opført af Engel i Aarene 1828—32, vel hans bedste Værk. Særlig over Vestibulen, der strækker sig op gennem tre Etager, er der et Skær af Ungdom og Friskhed, af lys og ædel Stræben, ret en passende Indgang til den høje, evig unge Videnskabs Hjem. Paa en Frise i denne Vestibule er fremstillet Folkesangens Helt Väinämöinen, omgivet af Kalevalaheroerne Ilmarinen og Lemminkäinen, med sin Sang og sit Spil dragende alt Levende til sig. I Solennitetssalen har Edelfelt malet Indvielsen af det første finske Universitet i Åbo. Det var Per Brahe, der i 1640 skaffede det under hans Ledelse staaende Finland dets første aandelige Centrum. Og i Åbo bestod „Akademiet“ indtil 1827, da det efter Branden flyttedes til Helsingfors, som Russerne vilde gøre til Hovedstaden i deres nye Erhvervelse. Helsingfors Universitet er i Forhold til Landets Størrelse meget stærkt besøgt. Det tæller over 3000 Studenter, deraf 750 kvindelige, og dets Lærerspersonale er paa 80 Professorer og 120 Docenter. Forelæsningerne holdes paa Svensk og Finsk.

Norden for Universitetet har *Universitetsbiblioteket* sin ligeledes af Engel skabte, i Aarene 1836—45 opførte Bygning med de høje, lyse Sale, en af den finske Hovedstads mest monumentale Bygninger. I Stueetagen findes den berømte Polarforsker A. E. v. Nordenskiöld's værdifulde Bog- og Kortsamling; han var født i Helsingfors 1832. Biblioteket, der tæller op imod en halv Million Bind, er Finlands eneste store Bibliotek, paa en Gang et Nationalbibliotek, hvor alle Tryksager skal afleveres, og som derfor giver en Oversigt over Landets Litteratur, og et videnskabeligt Hjælpe-middel for Universitetet, altsaa en Forening af vort store kgl. Bibliotek og Universitetsbiblioteket.

Paa Torvets Sydside ligger af offentlige Bygninger kun det ret uanselige Raadhus. Men saa meget mere anselig og beherskende er Kirken paa Nordsiden, den lutherske *Nikolajkirke*. Den er anlagt paa en Granitklippe, der rager en halv Snes Meter op over Torvets Niveau, der er derved blevet Plads til en vældig Trappe op til Kirken. Engel begyndte at bygge paa Kirken i 1830, men først længe efter hans Død, i 1852, var den færdig, og da var der lavet temmelig meget om

paa Engels oprindelige Plan, langt fra til Gavn for den. Kirken er uændelig forsynet med 12 kolossale zinkstøbte Apostelstatuer, modellerede af et Par tyske Billedhuggere.

Midt paa Torvet staar det mægtige *Alexandermonument*, udført af Walter Runeberg, rejst i 1894 ved en Nationalsubskription af hele det finske Folk i Taknemmelighed mod Alexander II, der genindførte det konstitutionelle Styre i Finland. Paa Fodstykkets Forside staar Loven (Lex), Finland værgende sine grundlovmæssige Retigheder, paa Østsiden Lyset (Lux), der symboliserer Videnskaben og Forskningen, paa den vestlige Side Arbejdet (Labor) og paa Bagsiden Freden (Pax).

Fra Senatstorvets nordøstlige Hjørne naar man ad Nikolajgaden mod Nord op til en anden, mindre, aaben Plads, omgivet af tre monumentale Bygninger, *Stænderhuset*, *Banken* og *Rigsarkivet*.

Stænderhuset, der er opført af G. Nyström, Finlands mest betydende moderne Arkitekt, toges i Brug af Landdagen i 1891. Tidligere holdt hver Stand, Præstestanden, Borgerstanden og Bondestanden Møder i sin Sal. Nu indrettes der en ny stor Sal til den nye Forfatnings Landdag. I Gavlfeltet ud mod Nikolajgade er i 1903 opsat en Bronze-gruppe af E. Vikström: Alexander I, der paa Landdagen i 1809 i Borgå indstifter den ny Statsskik og modtager Stændernes Hyldningsed, med en Gruppe til højre, der symboliserer Krigens og Ufredens Tid, og en anden til venstre, der giver Udtryk for Fredens og Kulturens Velsignelser.

Lige overfor Stænderhuset ligger Finlands Bank opført i 1883 af den tyske Arkitekt Bohnstedt udelukkende af Jern og Sten.

Og af samme ubrændbare Materialier har G. Nyström i 1890 opført Statsarkivet i Renæssancestil med italienske Detailler, en af hans bedste Bygninger.

Et Stykke vesten for denne Plads kommer vi til det store *Jernbanetorv* med den ny Banegaard opført efter Saarinen's Tegning. Paa Torvets Nordside rejstes i 1901 det finske *Nationalteater* en statelig Bygning af A. Törnquist, et Udtryk for de nye Retninger indenfor den finske Arkitektur.

Pladsens mest imponerende Bygning er dog det paladsagtige *Athenæum* paa dens Sydside, bygget sidst i 80'erne af Höijer i Renæssancestil og med en Façade, der er rigt dekoreret af Billedhuggerne Sjöstrand og Wallgren. Athenæum er det fælles Hjem for Kunst og Kunstindustri, paa en Gang Kunstmuseum og Skole. I de to nederste Etager er indrettet Kunstforeningens Tegneskole og Atelierer samt Kunstflidsforeningens Skole, medens Kunstforeningens Galleri er til Huse i den øverste Etage.

Tres.

Politik. 11-10-1915

Helsingfors.

